

DET HUMANISTISKE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

HUMANIORAS IMPACT

11 EKSEMPLER PÅ, HVORDAN HUMANISTISK
FORSKNING PÅVIRKER OG BIDRAGER TIL SAMFUNDET.

Humanioras impact - 11 eksempler på, hvordan humanistisk forskning påvirker og bidrager til samfundet.

Redaktion: Hans Emborg Bünemann (ansv.),
Merete Carlson og Pernille Munch Toldam.

Layout: Martin Ørsted

Oplag: 500

Tryk: Grafisk, Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, januar 2015

INDHOLD

Forord	5
Ulf Hedetoft, dekan, Det Humanistiske Fakultet	
Sprogteknologien baner vej for nye informationsteknologiske muligheder	6
Anders Søgaard, professor MSO i sprogteknologi	
Rådgivning og formidling af viden om børns medievaner og adfærd på digitale og sociale medier	8
Anne Mette Thorhauge, lektor i medievidenskab	
Systematisk brug af fagdidaktisk forskning i myndighedsbetjening	10
Birgit Henriksen, professor MSO, sprogforsker	
Til kamp mod brystkræft hos kvinder i Asien	12
Cynthia Gek Hua Chou, lektor i sydøstasienstudier	
Optimering af informationsarkitekturen i FN's World Food Programme	14
Haakon Lund og Susanne Ørnager, lektorer i informationsvidenskab	
Ny forståelse af forholdet mellem katastrofer og samfundet	16
Isak Winkel Holm, professor i litteratur	
Kulturkurser for erhvervsliv, myndigheder mv.	18
Kulturkurser.dk	
Styrket kommunikation med afasiramte patienter	20
Lise Randrup Jensen, lektor i audiologopædi	
Læreplaner som styringsinstrument i danske daginstitutioner	22
Maja Plum, adjunkt i pædagogik	
Udvikling af Frederiksværk med fokus på landskab, værk og by	24
Martin Zerlang, professor i litteratur- og kulturhistorie	
Historien som læremester: Private foreningers betydning for integration og samfundsudvikling	26
Vincent Gabrielsen, professor i historie	

Januar 2015

IMPACT AF HUMANISTISK FORSKNING: 11 CASES

Forskningens bidrag til samfundet, dens såkaldte impact, påkalder sig stadig større opmærksomhed, både i Danmark og internationalt. Med denne folder giver Det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet en række eksempler på, hvordan forskningen yder vigtige bidrag til samfundet.

Samfundet nyder godt af både humanioraforskning, der gennemføres i samarbejde med virksomheder eller myndigheder, og af den mere klassiske, humanistiske forskning. Den viden, der skabes, flyder ud i samfundet på utallige formelle og uformelle måder gennem formidling, erhvervsamarbejde, netværk, efteruddannelse, myndighedsbetjening osv. – og gennem uddannelsernes dimittender, ikke at forglemme.

Det Humanistiske Fakultet arbejder på at synliggøre værdien af forskernes bidrag, også på områder, hvor forskningens impact ikke kan tælles som eksempelvis antallet af udtagne patenter.

Den humanistiske forsknings impact rækker fra styrket kommunikation med afasipatienter over bæredygtig byudvikling til effektivisering af nødhjælpsarbejdet ved hjælp af et forbedret informationsflow.

Det skal understreges, at de beskrevne cases i denne publikation alene er udvalgt med henblik på at demonstrere diversiteten i forskningsemner og -stile inden for humaniora. De indgår sammen med adskillige andre projekter i fakultetets arbejde med at styrke dokumentationen af forskningens impact. Flere case-beskrivelser vil følge i den kommende tid.

God fornøjelse med læsningen!

Dekan Ulf Hedetoft

SPROGTEKNOLOGIEN BANER VEJ FOR NYE INFORMATIONSTEKNOLOGISKE MULIGHEDER

Anders Søgaard, professor MSO i sprogteknologi

Baggrund

En velfungerende søgemaskine eller maskinoversættelse er ikke kun baseret på moderne teknologi. Hvis computeren skal kunne genkende og producere det menneskelige sprog, således at informationer hentes frem med størst mulig præcision, er lingvistikken i lige så høj grad afgørende. Dette er sprogteknologiens område.

En pålidelig automatisk analyse er baseret på en stor samling data, analyseret af sprogforskere. Sådanne samlinger er bedst udbygget inden for store sprog som engelsk, kinesisk og tysk og ofte begrænset til sprogbrug inden for særlige tekstområder som nyhedsmedier og opslagsværker. Det giver en ubalance, hvor informationer findes mere præcist inden for store sprog og ved mere standardiseret sprogbrug. I EU-projektet LOWLANDS arbejder Anders Søgaard og hans kolleger på at kompensere for denne skævhed, så maskinerne også kan håndtere små sprog og mere uformel sprogbrug.

Innovation og impact

Der er et stort innovationspotentiale i at udvikle søgemaskiner til at kunne genkende, analysere og koble nye typer information fx fra sociale medier som Twitter og Facebook.

Disse domæner er i stigende grad en vigtig kilde til hurtig og mere personlig information om særlige begivenheder, personer og steder, men de er præget af et uformelt sprog med slang og sammentrækninger, som udfordrer den eksisterende sprogteknologi. Hvis man i fremtiden kan hente præcise informationer automatisk fra disse domæner, åbner man nye områder af data, som kan tilfredsstille flere og nye brugerbehov.

Eksemplet med de sociale medier viser, at den informationsteknologiske udvikling ikke alene sikres med datalogiske og tekniske videnskaber. Noget så dybt humanistisk som sprogvidenskab giver afgørende viden til optimering og udvidelse af it.

For at bidrage til at løse denne udfordring har Anders Søgaard et veletableret samarbejde med Google. Samarbejdet er ikke fokuseret på et foruddefineret resultat eller produkt, men er baseret på en systematisk kobling mellem sprogteknologisk grundforskning og udvikling af søgemaskiner og maskinoversættelsesteknologi.

Anders Søgaard

Professor MSO, ph.d., Center for Sprogteknologi,
Nordisk Forskningsinstitut

E-mail: soegaard@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 90 65

Forskerens rolle: Ekspert

Impact

Brugen af søgemaskiner og maskinel analyse af data er kernefunktioner for brug af webbaseret information og involverer milliarder af brugere verden over. I et demokratiseringsperspektiv er der derfor en stor gevinst i at udvikle de domæner og sprog, som viden og information kan hentes fra. Når Anders Søgaard samarbejder systematisk med virksomheder som Google sikres en løbende videndeling, hvor den sprogteknologiske forskning har impact gennem virksomhedens udviklingsarbejde og innovation.

SPROGTEKNOLOGIENS IMPACT KAN FX DOKUMENTERES PÅ FØLGENDE MÅDER:

- **Sampublicering:** Anders Søgaard har i samarbejde med forskere fra Google indsendt to artikler til bedømmelse i 2014. Den ene er bedømt (find den på anthology.aclweb.org/C/C14/C14-1168.pdf), den anden venter på bedømmelse.
- **Videndeling:** Registrering af præsentationer eller workshops, hvor Anders Søgaard eller andre kolleger har fremlagt forskning for relevante virksomheder eller samarbejdspartnere.
- **Tilgængelige data og ressourcer:** Samlinger med annoterede data (metadata) og sprogteknologiske ressourcer til fri afbenyttelse.
- **Indgåelse af skriftlige aftaler, kontrakter og partnerskabsaftaler**
Samarbejdsaftaler er bl.a. indgået med NOTA (nota.nu) og DAMVAD (damvad.com).

RÅD GIVNING OG FORMIDLING AF VIDEN OM BØRNS MEDIEVANER OG ADFÆRD PÅ DIGITALE OG SOCIALE MEDIER

Anne Mette Thorhauge, lektor i medievidenskab

Baggrund

Anne Mette Thorhauge er på baggrund af sin forskning på film- og medieområdet udpeget af kulturministeren som formand for Medierådet for Børn og Unge (MBU).

Som formand for rådet bidrager Anne Mette Thorhauge med sin viden såvel til den politiske proces som til kulturministeriets lovgivningsarbejde. Som led i denne rådgiverrolle holder hun endvidere foredrag og møder i kommuner og på institutioner om udvikling af policies på film- og medieområdet.

I regi af MBU samarbejder Anne Mette Thorhauge med Undervisningsministeriet, DR, Forbrugerrådet, Institut for Menneskerettigheder, telebranchen og andre aktører om at afholde seminarer og debatmøder (både nationalt og internationalt), udvikle undervisningsmateriale om børns brug af internet og mobile medier samt foldere og hjemmesider om børns medievaner og adfærd på digitale og sociale medier. Desuden indhenter hun løbende viden om børns film- og mediekompetencer med henblik på at lave fagligt velfunderede aldersklassificeringer af film til det danske marked.

Endelig samarbejder Anne Mette Thorhauge med Center for Ludomani om at afdække, hvordan computerspil påvirker hverdagslivet og fremtidsmulighederne for udsatte unge.

Impact

Med MBU's informations- og undervisningsmateriale leverer Anne Mette Thorhauge dels viden til forældre om børns medievaner mv., dels forskningsbaseret opkvalificering af folkeskolelærere, således at lærerne bliver klædt bedre på til at vejlede de nye generationer af unge om etisk adfærd på de sociale medier. Målet er at give børnene en forståelse af det moderne netværkssamfund og nødvendige kompetencer til at navigere digitalt i netværkssamfundet og håndtere risici på internettet. Disse kompetencer bliver stadigt mere centrale for de kommende generationer, både på arbejdsmarkedet og i den private sfære. Med tiden er Anne Mette Thorhauges mål at få digital dannelse forankret direkte i Folkeskolens fælles mål, således at alle danske skolebørn får oplæring i etisk adfærd på internettet.

LÆS MERE

Om Medierådet for Børn og Unge:

dfi.dk/Boern_og_unge/Medieraadet/Om-os/Raadet.aspx

Om Center for Ludomani: ludomani.dk

.....

IMPACT AF MBU-ARBEJDET KAN FX DOKUMENTERES PÅ FØLGENDE MÅDER:

- Anvendelse af informations- og undervisningsmateriale fra www.emu.dk
- Antal klik på www.sporgomspil.dk, www.digitaleunge.dk og www.digitaldialog.dk
- Antal modtagere af MBU's nyhedsbrev
- Brug af vejledninger om småbørn på Facebook
- Dokumenteret påvirkning af Folkeskolens Fælles Mål
- Deltagelse i/planlægning af events, seminarer, konferencer og debattmøder

Forsknings samarbejdet med Center for Ludomani genererer viden, som danner grundlag for rådgivning af ikke blot forældre, men også pædagoger, sundhedsplejersker, skolepsykologer og socialrådgivere. Formålet her er at hjælpe børn, unge og voksne ud af negative spillemønstre.

Impact af samarbejdet med Center for Ludomani beror bl.a. på centrets vurdering af betydningen af Anne Mette Thorhauges viden i rådgivningsindsatsen.

Anne Mette Thorhaug

Lektor, ph.d., Institut for Medier,
Erkendelse og Formidling

Forskerens rolle: Rådgiver

E-mail: thorhaug@hum.ku.dk;
Telefon: 35 32 81 32

BRUG AF FAGDIDAKTISK FORSKNING I MYNDIGHEDSBETJENING - I DIALOG MED FORSKELLEGE UDDANNELSESINSTITUTIONER

Birgit Henriksen, professor MSO, sprogforsker

Baggrund og formål

Birgit Henriksen har med sin forskning i fagdidaktik og sprogtilegnelse bidraget til udarbejdelsen af nye Fælles Mål, dvs. elevernes læringsmål, for faget engelsk i folkeskolen. Arbejdet er foregået i tæt samarbejde med praktikere og professionshøjskoler og er et led i en systematisk myndighedsbetjening af Undervisningsministeriet. Forenklingen af Fælles Mål sker i forlængelse af folkeskolereformen i 2014 med henblik på at sikre konkrete læringsmål, som sætter elevernes læringsudbytte tydeligere i centrum. I processen omkring forenklingen af Fælles Mål brugte Undervisningsministeriet forskere fra Institut for Engelsk, Germansk og Romansk inden for folkeskolens forskellige sprogfag, dvs. for engelsk, fransk og spansk. Derudover har Birgit Henriksen været med til at skrive de nugældende læringsmål for kommende folkeskolelærere i engelsk.

Impact og formidling

Birgit Henriksen udvikler sin forskning i tæt samarbejde med praktikere i folkeskolen, i gymnasiet og på professionshøjskolerne. Når hun rådgiver myndigheder som Undervisningsministeriet og praktikere fra forskellige uddannelsesinstitutioner, sikrer hun konsistens i tænkning mellem mål, vejledninger og praksis ved hjælp af aktuel forskning om sprog, indlæringssyn og sprogpædagogiske metoder.

FORSKNINGENS SAMFUNDSMÆSSIGE IMPACT FINDER STED PÅ FLERE NIVEAUER:

- Som fagekspert sikrer Birgit Henriksen, at udarbejdelsen af generelle anbefalinger og konkrete Fælles Mål for engelsk i folkeskolen baseres på aktuel dansk og international forskning.
- I udarbejdelsen af Fælles Mål kobles forskning med erfaringsbaseret viden i et samarbejde mellem fagekspert, erfarne undervisere fra professionshøjskoler, praktikere og fagkonsulenter. Samarbejdet sikrer et stærkt vidensgrundlag for udarbejdelse af kompetencemål, fasemål og undervisningsvejledninger.

Birgit Henriksen bidrager yderligere til udbredelse af den forskningsbaserede viden om fagdidaktik i sprogfagene. Det gør hun gennem undervisning på efteruddannelseskurser for folkeskole- og gymnasiele lærere, kurser på læreruddannelsen og konsulentbistand til Center for Undervisningsmidler. Derudover virker hun som konsulent for forlag i forbindelse med udgivelse af læremidler for folkeskolen.

Birgit Henriksen

Professor MSO, Ph.d., Institut for Engelsk, Germansk og Romansk

Forskerens rolle:

Fagekspert, rådgiver og underviser

E-mail: birgit@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 86 07

Sammen med andre fagdidaktiske forskere har Birgit Henriksen skrevet bidrag til bogen "Sprogfag i forandring: pædagogik og praksis" fra 2009, der indgår som grundbog på læreruddannelsen. Bogen vil blive revideret i 2015, så kapitlerne er tilpasset de Fælles Mål, som trådte i kraft fra skoleåret 2014/2015. Derudover er hun medredaktør på bogen "Fremmedsprog i gymnasiet" fra 2014, som anvendes på teoretisk pædagogikum for kommende sproglærere i gymnasiet, og i 2015 udkommer bogen "Fagdidaktik i sprogfag", som hun er medforfatter til og som også vil indgå som pensum på disse kurser.

Som supplerende efteruddannelses tilbud udbyder Københavns Universitet i samarbejde med Institut for Uddannelse og Pædagogik på Aarhus Universitet Master i Fremmedsprogs pædagogik. Birgit Henriksen underviser på denne uddannelse og hendes forskning indgår som en del af uddannelsens curriculum gennem forskningsbaseret undervisning.

LÆS MERE

Undervisningsministeriet lancerede den 4. august 2014 en dynamisk vidensportal på emu.dk, hvor de nye forenklede Fælles Mål er tilgængelige. Vidensportalen er en hjælp i lærernes planlægning af undervisningen ud fra de nye læringsmål.

.....

TIL KAMP MOD BRYSTKRÆFT HOS KVINDER I ASIEN

Cynthia Gek Hua Chou, lektor i sydøstasienstudier

Baggrund

Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier (ToRS) vedligeholder og udvikler et beredskab af viden om sprog, kultur og historie inden for de dele af verden, hvor grænser mellem nationer, sprog og religioner ikke nødvendigvis er sammenfaldende. Det er områder, som erfaringsmæssigt har et særligt stort politisk og kulturelt konfliktpotentiale. Dette beredskab efterspørger af både virksomheder med internationale kunder og af myndigheder som fx Udenrigsministeriet.

Case

ToRS er af medicinske forskere ved National University of Singapore (NUS) blevet inviteret ind i et etno-medicinsk forskningsprojekt (finansieret af NUS), der har til formål at styrke kampen mod brystkræft i Asien. De store fremskridt i diagnosticering og behandling af brystkræft, som vi pt. ser i Vesten, bliver ikke i samme grad de asiatiske befolkninger til del. Antallet af brystkræfttilfælde er steget eksplosivt i Asien, men der er ikke meget viden om hvorfor, og hvorfor der tilsyneladende er forskelle i dødeligheden som følge af brystkræft blandt forskellige etniske grupper.

Kulturforskerne på ToRS søger at afdække, hvad der forhindrer kvinder i bl.a. Malaysia, Thailand, Mongoliet, Kina, Iran og Tyrkiet i at blive screenet for brystkræft og få lægehjælp i tide. Målet er at identificere kulturelle barrierer for diagnosticering og behandling af brystkræft og at foreslå metoder til at imødegå tendensen til stadig flere tilfælde med dødelig udgang i disse lande.

Cynthia Gek Hua Chou

Lektor, dr.phil., ph.d., sydøstasienstudier, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier

Forskerens rolle:

Kulturforsker og -ekspert

E-mail: cynchou@hum.ku.dk

Telefon: 51 30 25 27

Eksempel fra forskningen

Den muslimske malaj-befolkning i Malaysia (ca. 60 procent af landets befolkning; resten er primært kinesere og indere) har færre diagnosticerede tilfælde af brystkræft end andre etniske befolkningsgrupper i Malaysia, men en højere dødelighed som følge af sygdommen. Den humanistiske forskning kan gennem bl.a. kvalitative interviews og deltagerobservation undersøge mulige kulturelle forklaringer herpå.

UD OVER ØKONOMISKE OG GEOGRAFISKE BEGRÆNSNINGER I ADGANGEN TIL LÆGEHJÆLP KAN FØLGENDE FAKTORER HAVE BETYDNING:

- Malajerne bruger ofte traditionelle healere og søger derfor først læge sent – hvis overhovedet.
- Religiøse forbehold eller manglende privatsfære kan forhindre kvinderne i selvundersøgelse.
- Kvinder vil ikke erkende sygdommen, fordi de prioriterer familien over eget helbred.
- Kvinder frygter for deres krop og seksualitet som følge af kræftbehandling – og frygter at blive vraget af deres ægtemænd, enten ved skilsmisse eller flerkoneri.
- Cancer kan være tabuiseret, og der kan være en indgroet cancerfatalisme (“får jeg kræft, dør jeg”).

For at styrke opmærksomheden om den eskalerende brystkræftproblematik, rejste flere forskningsmidler og skabe kontakter i en række asiatiske lande med henblik på samarbejde gennemførte to kræftlæger i marts-juni 2014 en motorcykelrejse fra Singapore til Sverige. Den 10. juni, hvor de passerede København, var ToRS vært ved et seminar om den etno-medicinske indsats for bekæmpelse af brystkræft i Asien.

Impact

Projektet afdækker viden om kulturelle barrierer, som skal anvendes konkret i informationskampagner og behandlingssystemer i Asien. Bidraget fra humanistisk forskning bliver her et spørgsmål om liv eller død.

Dokumentation af impact

I 2016 udgiver NIAS Press og NUS Press en peer-reviewed bog med Cynthia Chou som redaktør og med bidrag af bl.a. adjunkt Miriam Koktvedgaard Zeitzen og kolleger fra ToRS.

LÆS MERE

Om motorcykelrejsen og kræftlægernes besøg på ToRS:

hum.ku.dk/faknyt/2014/juni/the_long_ride_singapore_to_sweden/

OPTIMERING AF INFORMATIONSSARKITEKTUREN I FN'S WORLD FOOD PROGRAMME

Haakon Lund og Susanne Ørnager, lektorer i informationsvidenskab

Baggrund

FN-organisationen World Food Programme (WFP), der har hovedsæde i Rom og landekontorer i mere end 80 lande, har erkendt behovet for intelligente, digitale løsninger med henblik på forbedring af videnhåndtering og -deling globalt. Viden om lokale forhold, nødhjælp og logistik skal være let tilgængelig, så organisationen og dens medarbejdere med få timers varsel kan mobilisere sig og handle effektivt, når befolkningsgrupper udsættes for naturkatastrofer, hungersnød og krig.

IVA's rolle

WFP har indledt et samarbejde med Det Informationsvidenskabelige Akademi (IVA) om at etablere en professionel håndtering og organisering af viden og information på tværs af lande og kulturer i organisationen. Haakon Lund og Susanne Ørnager fra IVA har derfor:

- analyseret brugernes (dvs. WFP's medarbejders og frivilliges) søgninger efter og adgang til information ved hjælp af såvel intranet som internet.
- analyseret WFP's informationsarkitektur og leveret anbefalinger til en ny struktur, der vil gøre det muligt for brugerne hurtigt at finde den viden, de har brug for. Dette stiller krav til registrering af information, navigationsstruktur på intra- og internet samt et effektivt og entydigt kategoriseringssystem, en såkaldt *taxonomi*.
- bidraget til etablering af en fælles terminologi og en fælles forståelse i hele organisationen af *knowledge management*, dvs. håndtering af viden.

Susanne Ørnager

Lektor, ph.d., Det Informationsvidenskabelige Akademi

E-mail: fpm434@iva.ku.dk

Telefon: 98 77 30 42

Forskernes rolle:

Rådgivere

Haakon Lund

Lektor, Det Informationsvidenskabelige Akademi

E-mail: tcm410@iva.ku.dk

Telefon: 32 34 14 54

Konkret skal forskerne dels udvikle en emneordliste, der sikrer en ensartet terminologi på samtlige landekontorer, dels et system af synonymringe, der gør informationssøgning langt mere effektiv. Synonymringene indebærer, at man på én gang søger på mange ord, der dækker det samme begreb. Søger man fx på 'poverty mitigation', vil systemet samtidig søge på 'poverty reduction', 'poverty alleviation' og andre synonymmer.

For at sikre den fremtidige effekt af disse tiltag anbefaler Haakon Lund og Susanne Ørnager, at WFP udvikler en fælles Knowledge og Information Management-strategi for at forbedre de nuværende, isolerede forløb af forskellige systemer og processer, som finder sted. Desuden anbefaler de, at der udnævnes en person med centralt ansvar samt en række lokale eksperter, *taxonomy champions*, til fortsat at udvikle og vedligeholde informationsarkitekturen.

Impact

Haakon Lund og Susanne Ørnager bidrager substantielt til en effektivisering af WFP's nødhjælpsarbejde og dermed til, at flere mennesker i nød får hjælp hurtigere for de midler, WFP har til rådighed. Projektet gør det muligt at akkumulere stadig mere viden og sikre dens tilgængelighed for dem, der har brug for den.

Succeskriteriet er at udvikle forskellige strategier for hele organisationen og at ansætte en medarbejder med ansvar for vedligeholdelse og fortsat udvikling af taxonomen, samt at udpege lokale eksperter.

LÆS MERE

Artiklen "Taxonomy Champions" beskriver Haakon Lund og Susanne Ørnagers arbejde for FN og WFP:

iva.ku.dk/nyheder/taxonomy-champions

NY FORSTÅELSE AF FORHOLDET MELLEM KATASTROFER OG SAMFUNDET

Isak Winkel Holm, professor i litteratur

Baggrund

Isak Winkel Holm er Co-PI, dvs. en af flere projektledere, på 2016-forskningsprojektet "Changing Disasters", der har deltagere fra alle seks fakulteter på Københavns Universitet. Projektet havde åbningskonference den 1. november 2013.

Projektets formål er at afdække, hvordan katastrofer som jordskælv, tsunamier mv. påvirker samfundet og vice versa. Det humanistiske bidrag er at undersøge den moderne katastrofeforestilling, dvs. de kulturelle forestillingsbilleder, vi har om katastrofen, og som eksempelvis kan findes i katastrofefilm, medier, fotokunst, udstillingspraksisser og litteratur.

Et eksempel fra forskningen

Studier af forløbet umiddelbart efter orkanen Katrina i USA's sydstaten viser, at myndighederne som den første respons aktiverede det repressive apparat (politi, militær, fængsler mv.) for at imødegå plyndringer og andre forbrydelser. Derved blev de menneskelige omkostninger ved Katrina langt højere, end hvis der i stedet var blevet sendt ambulancer og hjælpearbejdere til de hårdest ramte

områder straks. Forskningen peger på, at denne respons fra myndighederne i høj grad byggede på de kulturelle forestillinger om katastrofer, sådan som de er blevet skabt af CNN og filmindustriens katastrofefilm. Katastrofen blev derfor pga. myndighedernes håndtering af situationen i vidt omfang også en kulturelt betinget katastrofe.

Impact og formidling

HUM's andel i projektet forventes at skabe viden om vores forestillinger om katastrofer samt styrke vores bevidsthed om, hvordan disse forestillinger påvirker samfundets respons på katastrofer. Forskerne arbejder på at opnå følgende samfundsimpact:

- Generelt at øge den folkelige bevidsthed om katastrofers konsekvenser for samfundet og om, hvordan samfundets respons på katastrofer er med til at påvirke deres omfang. Målet er ved hjælp af løbende formidling gennem medierne dels at kvalificere dækningen af katastrofer, der oftest fremstilles som katastrofefilm, dels at fremme en kritisk bevidsthed

LÆS MERE

Om projektet "Changing Disasters":

changingdisasters.ku.dk/

Kronikken "Far, hvad er en undtagelsestilstand?"

Politiken den 1. november 2013:

politiken.dk/debat/kroniken/ECE2119455/

far-hvad-er-en-undtagelsestilstand/

.....

om, hvordan medierne skaber vores forståelse af katastrofer. Endvidere skal der produceres læringsmateriale til gymnasier og folkeskole.

Måling/vurdering af impact: Oversigt over indlæg medier, (deltagelse i) åbne arrangementer, udstillinger på museer, antal besøg på projektets hjemmeside og (anvendelse af) læringsmateriale og dokumentarfilm. Opnået impact: I 2012 skrev alle danske gymnasielever dansk stil om katastrofer, bl.a. på grundlag af en artikel af Isak Winkel Holm.

- At skabe et *disaster knowledge room* med forskere fra alle seks fakulteter på KU. Dette forum skal i tilfælde af en katastrofe samle eksperter, der skal levere relevant, tværfaglig baggrundsviden til medierne – og dermed undgå individuelle eksperters reaktive besvarelse af spørgsmål fra medierne i øst og vest (denne del af projektet kræver ekstern finansiering).

Måling/vurdering af impact: Oversigt over ekspertbidrag, herunder såvel dagsordensættende som dagsaktuel formidling, fx i forbindelse med mediedækningen af katastrofer.

Forskerens rolle:

Ekspert

Isak Winkel Holm

Professor, ph.d., Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

E-mail: isak@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 82 33

- At åbne et udstillingssted for samtidskunst ved navn "1755" (efter året for jordskælvet i Lissabon). Her skal malerier af den genkendelige hverdags sammenbrud samt videoer og installationer om overlevelse under og efter en katastrofe skabe folkelig dialog om og refleksion over eksistentielle, kulturelle og politiske perspektiver ved katastrofer. Foreningen "1755" er stiftet, og en postdoc i kuratering, finansieret af Novo Nordisk Fonden, er ansat til at forestå etableringen af udstillingsstedet. Desuden bidrager Bikuben Fonden med støtte til at sætte udstillinger op med en række udenlandske kunstnere.

Måling/vurdering af impact: Antal besøgende og medieomtaler af udstillinger/udstillingsstedet.

KULTURKURSER FOR ERHVERVSLIV, MYNDIGHEDER MV.

Kulturkurser.dk

Baggrund

Forskerne ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier har ekspertviden om kulturforhold inden for en række lande og regioner af relevans for både de danske myndigheder, internationalt orienterede virksomheder og andre organisationer. Det gælder fx Centralasien, Indien, Iran, Japan, Kina, Mellemøsten, Nordafrika og Rusland.

ToRS' institutleder, Ingolf Thuesen, blev under en samtale i 2003 med direktøren for Investeringsfonden for Udviklingslande opmærksom på, at instituttets forskningsbaserede viden om fremmede kulturer kunne anvendes til at styrke dansk erhvervsliv. Kulturkurser.dk blev etableret og driver nu en omfattende kursusvirksomhed som indtægtsdækket virksomhed. Ingolf Thuesen er daglig leder af kursusvirksomheden.

Ingolf Thuesen

Daglig leder af kulturkurser.dk

Case

Kulturkurserne opkvalificerer fx virksomhedsledere med henblik på deres samarbejde med virksomheder, underleverandører, kunder mv. i udlandet. De forskere og investeringsrådgivere, der underviser på kurserne, har en opdateret viden om bestemte lande og regioner. Investeringsrådgiverne har en specifik viden om erhvervsforholdene, mens forskerne i undervisningen trækker på både deres teoretiske baggrund i sprog- og kulturstudier og deres feltstudier. De holder sig derudover a jour med den aktuelle politiske og socioøkonomiske udvikling ved at se tv og læse aviser og hjemmesider på japansk, kinesisk, indisk, iransk, arabisk, hebraisk, russisk, osv. Endvidere har de et sikkert blik for samspillet mellem danskerne og de pågældende befolkninger.

E-mail: kulturkurser@hum.ku.dk
Telefon: 28 75 89 00

Forskernes roller: Ekspertes, kursusedere, undervisere, foredragsholdere og rådgivere.

KULTUR KURSER.dk

Hvad betyder det altid
Kulturkurser.dk består af Københavns Universitet (FAK) og Innovationscenteret for Ledelsesstudier (IFU) - et effektivt samarbejde mellem humanitær forskning og erhvervsliv.

Nyheder
Ny bog om Kulturkursernes Forhold til Business. Både lognet med 23% mere viden om engelsk international Kommunikation. Læs mere om samarbejde i Bæredygtig Business (pdf) og Download Arbejdsopgaver (pdf).

Sådan kommer du til Kulturkurser.dk
Her er et udvalg af de kurser, der er på vej til start i 2015. Hvis du er interesseret i at deltage i et af disse kurser, kan du kontakte os på telefon 28 75 89 00 eller via mail info@kulturkurser.dk.

IFU KULTURKURSERNE FOR LEDELSESBESØGERE

Center for Transkulturelle og Regionale Studier
Københavns Universitet
Njellesgade 4, bygning 19, 1300 København S

Kontakt:
Ditte Marie Sjøgaard
info@kulturkurser.dk
Tel. +45 96798625

Impact

Her følger et udpluk af virksomheder og organisationer, der i 2014 modtog undervisning: Siemens (kursus om Rusland), Eksport Kredit Fonden (kurser om Japan), Pandora (kurser om Thailand og Japan), Dansk Flygtningshjælp (foredrag om konflikten i Syrien), Center for Ledelse (thai kulturforståelse), Den Canadiske Ambassade i København (kursus om den danske velfærdsmodel).

Kulturkurserne klæder ambassadører, konsulter og deres medarbejdere på, før de udsendes til ambassader og konsulater verden over. Udenrigsministeriets Kompetencecenter (UMKC) har indgået en samarbejdsaftale med kulturkurser.dk om levering af kurser i kulturforståelse, og alene i 2014 rekvirerede UMKC kurser om følgende lande og regioner: Pakistan, Indien, Japan, Sydøstasien, Sydøstasien, Indonesien, Vietnam, Kina, Korea, Mellempøsten, Egypten, Saudi-Arabien og Israel.

Kulturkurser.dk giver danske diplomater samt erhvervs- og organisationsfolk aktuel, forskningsbaseret viden om erhvervsliv, kulturforskelle, religion, politik og samfundsforskelde. Specifikt drejer kurserne sig fx om forhandlingskultur, bureaukrati, korruption, infrastruktur, kønsroller, fordomme, retorik og humor i de befolkninger, som danskerne skal i dialog med.

Denne viden styrker kursusedtagernes muligheder for effektivt og konstruktivt at kommunikere med mennesker i andre kulturer, og den reducerer risikoen for misforståelser og samarbejdsproblemer baseret på mangel på kulturforståelse.

LÆS MERE
kulturkurser.dk

STYRKET KOMMUNIKATION MED AFASIRAMTE PATIENTER

Lise Randrup Jensen, lektor i audiologopædi

Baggrund

Lise Randrup Jensen har efter en række år som praktiserende audiologopæd helliget sig forsknings- og udviklingsopgaver, hvor hun har særligt fokus på at bringe viden fra audiologopædiforskningen i brug i praksisfeltet, fx på hospitaler. Omdrejningspunktet for Lise Randrup Jensens arbejde er patienter, der pga. blodprop eller hjerneblødning er ramt af afasi, dvs. nedsat evne til at anvende sproget. Afasi har åbenlyse menneskelige følger, idet patienternes kommunikation med de pårørende og med sundhedspersonalet, fx om deres tilstand og behandling, er stærkt svækket. Fra et medicinsk perspektiv kan kommunikationsproblemer mellem afasiramte og sundhedspersonalet være en kilde til fejl i diagnosticering og behandling, og det kan reducere effekten af den efterfølgende rehabiliteringsindsats. Endelig forhindrer kommunikationsproblemerne hospitalet i at leve op til akkrediteringskravet om at holde hver enkelt patient informeret om årsagen til indlæggelsen og om vedkommendes behandlingsplan.

Case

Projektet er hjemmehørende på Glostrup Hospitals Apeleksi-afdeling. Dets overordnede formål er at bidrage til, at patienter med afasi får mulighed for at blive inddraget i deres egen behandling. I mange tilfælde afstår den afa-

siramte person helt fra at kommunikere og bliver således hægtet af flowet af undersøgelsesresultater og behandlingsplaner. Midlet til at nå projektets mål er gennem den canadiske metode *Supported conversation with adults with aphasia* (SCA) at styrke sundhedspersonalets kommunikation med de afasiramte patienter. Lise Randrup Jensen og Annelise Løvholt, logopæd på Glostrup Hospital, underviser sundhedspersonalet i at forbedre dialogen med patienterne og måler efterfølgende resultaterne. SCA-metoden bygger på to hovedprincipper:

- *Det anerkendende princip*, der indebærer, at personalet eksplicit anerkender, at patientens problem er begrænset til talens brug, dvs. at patienten kan have en intakt viden og forståelse, men blot ikke kan udtrykke sig.
- *Det synliggørende princip*, der indeholder teknikker til at blive forstået og til, at patienten selv kan gøre sig forståelig. Fx kan det mundtlige spørgsmål 'hvordan har du det i dag?' ledsages af en tegning med en række forskellige smileys, som patienten kan vælge mellem.

Forskerens rolle:

Ekspert, instruktør og "brobygger" mellem forskning og praksis

E-mail: randrup@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 86 70

Lise Randrup Jensen

Lektor, ph.d., Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab

Metoden omfatter endvidere fx brug af billeder og tegninger, ja/nej-spørgsmål og nøgleord til at forbedre kommunikationen med patienter, der har mistet talens brug. For at opnå en succesfuld implementering skal teknikkerne bruges systematisk og konsekvent, og der skal tages højde for viden, arbejdsrutiner og holdninger hos metodens brugere, dvs. hospitalets personale.

Impact

Projektet har resulteret i en guideline, en række konkrete værktøjer og et workshopprogram for sundhedspersonalet. I et pilotprojekt oplærte forskerne otte medarbejdere fra fire af Glostrup Hospitals afdelinger som superbrugere af SCA. Gennem fire trin med møder, workshops, rollespil og videoeksempler med efterfølgende evaluering resulterede pilotprojektet i, at 80 hospitalsmedarbejdere blev klædt på til at bruge SCA-teknikkerne systematisk og konsekvent i hverdagen.

Og oplæringen fortsætter på Glostrup Hospital, hvor i alt 240 medarbejdere nu kan bruge SCA i praksis. Også Aarhus Universitetshospital har planer om at adoptere metoden, der ud over at hjælpe sundhedspersonalet demonstrerer for de pårørende, at kommunikation med afasiramte personer er mulig.

LÆS MERE

L. R. Jensen et al (2014): *Implementation of supported conversation for communication between nursing staff and in-hospital patients with aphasia*. Aphasiology, September 2014

LÆREPLANER SOM STYRINGSINSTRUMENT I DANSKE DAGINSTITUTIONER

Maja Plum, adjunkt i pædagogik

Forskerens rolle:

Ekspert, foredragsholder

Baggrund

Folketinget vedtog i 2004 loven om pædagogiske læreplaner på dagtilbudsområdet. Ideen med loven var at dokumentere og synliggøre den pædagogiske indsats i børneinstitutionerne, ikke at ændre den pædagogiske praksis. Loven fastsætter seks læringstemaer (sprog, sociale kompetencer; personlige kompetencer; naturen og naturfænomener; kulturelle udtryksformer og værdier; krop og bevægelse), inden for hvilke pædagogerne skal opsætte mål og beskrive metoder og aktiviteter til at nå disse mål. Af lovgiverne ses det som en vidensproces, der udvikler pædagogernes praksis og faglighed ved at skabe refleksion og bevidstgørelse. Det indebærer altså ikke et krav om at reformere den pædagogiske praksis.

Maja Plum

Adjunkt, ph.d., Institut for
Medier, Erkendelse og Formidling

E-mail: mplum@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 88 50

LÆS MERE

Link til Maja Plums ph.d.-afhandling

”Dokumenteret faglighed:

Analysér af hvordan pædagogisk faglighed produceres gennem læreplanernes dokumentationsteknologi” på hendes profil på mef.ku.dk/ansatte/paedagogik

.....

Case

Maja Plum har i sit ph.d.-projekt bl.a. analyseret, hvilken indflydelse kravet om dokumentation af den pædagogiske indsats har på pædagogernes arbejde i praksis. Gennem en analyse af dokumenter ifm lovgivningen og implementeringen i kommunerne, kvalitative interviews med pædagoger samt etnografisk feltarbejde i tre børneinstitutioner over et halvt år er Maja Plum nået frem til, at dokumentationskravet i høj grad har ændret praksis. Hendes forskning viser,

- at de dele af det pædagogiske arbejde, der ikke måles/dokumenteres, fordi de falder uden for de seks læringstemaer, har mistet værdi; det gælder fx de omsorgsrelaterede aspekter af pædagogernes arbejde.
- at man med læreplanerne har indført en særlig måde at se og evaluere børn på: Se dem som ’helheder’, der hver består af seks dimensioner (læringstemaerne), inden for hvilke de skal udvikle sig.
- at man har indført et syn på pædagogisk arbejde som målrationelle processer; pædagogen skal kunne vise, hvad målet med og resultatet af en aktivitet er – ellers kan det ikke betegnes som pædagogik.
- at det meste af det, der foregår i vuggestue- eller børnehavedagligdagen, ikke defineres som fagligt arbejde og dermed mister status og ikke er det, der sættes tid af til at diskutere fagligt.

Således nedprioriteres alle de aktiviteter og interaktioner, som ikke er med i målingen af det faglige arbejde. Basisrutiner, hvor nærvær, trykthed og omsorg er i aktivitetens kerne (fx madlavningen, måltidet, toiletbesøget, tøj på og af før og efter udflugten eller turen ud på legepladsen), mister betydning i faglig henseende, idet det primære fokus er på ’læring’.

Maja Plum ser kravet om dokumentation af læring som led i et politisk projekt. Den faglige pædagog skal optimere barnets udvikling, og den fulde udfoldelse af barnet bliver grundlaget for den fulde udfoldelse af Danmark som vidensnation.

Impact

Maja Plum er meget efterspurgt som oplægsholder ved seminarer og andre faglige arrangementer i regi af fx FOA, kommuner og BUPL, der har finansieret Maja Plums postdoc. Ved diskussioner af nye styreformer i daginstitutioner citeres Maja Plum og hendes ph.d.-vejleder, lektor Peter Østergaard Andersen, hyppigt. Maja Plum har været den primære kilde i adskillige artikler om problematikken (Information, Berlingske, Politiken, videnskab.dk), men interessen for Maja Plums pointer er begrænset hos politikere med ansvar for implementeringen af styringen og læreplansarbejdet i institutionerne.

UDVIKLING AF FREDERIKSVÆRK MED FOKUS PÅ LANDSKAB, VÆRK OG BY

Martin Zerlang, professor i litteratur- og kulturhistorie

Baggrund

I september 2013 udskrev Halsnæs Kommune i samarbejde med Realdania konkurrencen "Stålsatte Byrum" med det formål at "[...] sætte nye standarder for, hvorledes man med afsæt i den bygningskulturelle arv kan løfte og udvikle en by som Frederiksværk [...] og koble formidling af fabriks- og industrihistorie med byudvikling." Opgaven var således gennem denne kobling at skabe lokal identitet og helhedsorienteret planlægning i Frederiksværk, styrke byens oplevelsesøkonomi og tiltrække flere turister.

Konkurrencens jury udvalgte i maj 2014 enstemmigt vinderen efter to konkurrencerunder: SLETH Arkitekter og Planlæggere, Erik Brandt Dam Landskab, Moe Ingeniørfirma og tre konsulenter, heriblandt professor Martin Zerlang, der bidrog til vinderforslaget som kulturhistorisk ekspert. Vinderprojektet tager udgangspunkt i, at Frederiksværk - Danmarks første industriby - med 300 års historie har en rig, industriel kulturarv, der er "en medspiller i byens udvikling" og "katalysator for en levende identitet". Martin Zerlang har i hovedsagen forfattet teksten i vinderforslaget.

Martin Zerlang

Professor, ph.d., Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

Forskerens rolle:

Kulturhistorisk ekspert, rådgiver, idéudvikler og facilitator af tværfaglig idéudvikling

E-mail: zerlang@hum.ku.dk

Telefon: 35 32 82 08

LÆS MERE

Link til vinderprojektet "Landskab, værk og by":

www.halsnaes.dk/staalsattebyrum

.....

Vinderforslagets indhold

Gennem en tværfaglig idéudviklingsproces med arkitekterne bidrog Martin Zerlang til at skabe et forslag, som ved at aktivere den industrielle kulturarv genskaber forbindelserne mellem fortid og nutid. Fx har byens kanaler fra 1700-tallet, der blev etableret for at producere energi og levere kølevand til stålværkerne, en fremtrædende plads i forslaget. Kanalerne fungerer som et landskabeligt åløb og styrker samtidig fokus på varige energikilder. Med reference til lokale landskabsmalerier af bl.a. J.Th. Lundbye (1818-48) viser forslaget vejen til udvikling af byen som en del af et unikt landskab med fjord, sø og skov.

Vinderforslaget konkretiserer desuden en vision om at udvikle Frederiksværk som en selvforklarende by, hvor man mærker byens identitet umiddelbart og fornemmer dens sammenhæng både i det historiske længdesnit og i det aktuelle tværsnit. Det første konkrete skridt vil være at (gen-)etablere kobberværværket, ikke som et museum, men som et eksperimentarium med rum til børns og unges udfoldelse, hvor værkets historiske dybde træder i forbindelse med den nutidige dynamik.

Ud over det arkitektoniske og landskabelige indeholder forslaget både organisatorisk udvikling med fx dannelse af borgerlaug, der skal drive byudviklingsprojekter, og styrkelse af byens identitet og brand gennem aktiviteter og events med reference til stålindustrien som fx:

- *Frederiksværk Ironman*; konkurrence, der løfter byens arbejdsportskultur ind i nutiden.
- *Åbent værk*; eksperimentarium i det gamle kobber-vælværk, som formidler industrikulturen ved at give borgere og turister mulighed for at komme helt tæt på de mytiske stålværker, kraner og store maskiner. "De gigantiske strukturer og lyden af stål, der forarbejdes i valsestolen, har været hele byens liv og dominerer stadig".
- *Frederiksværk Lysfestival*, hvor førende lysdesignere skal få de stærke egenskaber ved landskab, værk og by til at træde yderligere i karakter.

Impact

Allerede det at vinde arkitektkonkurrencen indebærer stor samfundsimpact, da det betyder, at projektet bliver ført ud i livet. Derudover anfører juryen, at forslaget med dets fire formidlingsstrategier (fysisk, digital, strategisk, kulturel) leverer en i international sammenhæng inspirerende bæredygtig model for byudvikling, der ser kultur og arkitektur som elementer, der understøtter hinanden.

Vincent Gabrielsen

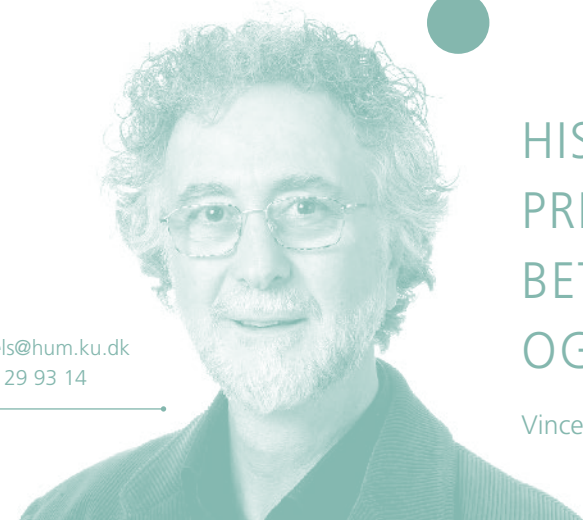
Professor, ph.d., SAXO-Instituttet

Forskerens rolle:

Ekspert og formidler
af historien

Mail: gabriels@hum.ku.dk

Telefon: 51 29 93 14

HISTORIEN SOM LÆREMESTER: PRIVATE FORENINGERS BETYDNING FOR INTEGRATION OG SAMFUNDSUDVIKLING

Vincent Gabrielsen, professor i historie

Baggrund

Vincent Gabrielsen leder forskningsprojektet "Private foreninger i den antikke verden" med tre postdocs, to ph.d.-studerende og 33 forskere fra hele verden som associerede partnere. Projektet har en bevilling fra Carlsberg Fondet på 9,5 mio. kr.

Projektet beskæftiger sig med private foreningers betydning i antikken og drager paralleller til det moderne samfund. Vincent Gabrielsens forskning beskriver og analyserer antikkens foreningsliv som kulturelt bagtæppe for det moderne samfunds organisationsformer og de private organisationers betydning for samfundsudviklingen.

Staten var i antikken en eksklusiv organisation, hvor alle privilegier var forbeholdt statens egne borgere; sla-

ver, kvinder og fremmede var ekskluderet. En række restriktioner begrænsede borgernes interaktion med udefra kommende handelsmænd. Eksempelvis måtte borgerne ikke sælge jordlodder til fremmede, og derved forhindredes handel og interaktion i at udvikle sig. Som resultat af statens restriktioner opstod fra det 4. århundrede f.v.t. en underskov af private organisationer i antikkens samfund, som var demokratiske i deres opbygning. Disse organisationer faciliterede udveksling af varer og ideer mellem borgerne og de fremmede. I kraft af disse foreninger begyndte befolkninger i denne region at interagere på tværs af hundredvis af sprog og religioner - fra Rom til Indien og fra Det Kaspiske Hav til det sydligste Ægypten.

LÆS MERE

www.copenhagenassociations.saxo.ku.dk/

.....

Migrationen nåede hidtil usete højder i perioden frem til det 3. århundrede e.v.t. De private organisationer spillede her – til dels i samspil med staten – en central rolle som samfundsintegrerende maskiner, idet de fremmedes ressourcer og kompetencer, som hidtil under Statens regime havde været uudnyttede, nu blev bragt i spil til gavn for hele samfundet.

Impact og formidling

Vincent Gabrielsen overfører denne indsigt på forståelsen af det moderne samfund, hvor private organisationer med deres organisationsform (bestyrelse, generalforsamling osv.) fungerer som løftestang for integration af fremmede. Desuden er organisationerne platform for organisering og aktivering af frivillige ildsjæle og læreplads i demokratisk deltagelse. Den organisatoriske aktivitet fremmer interaktionen mellem borgere og styrker derved den sociale sammenhængskraft i samfundet og tilliden mellem mennesker. Dette er af enorm (om end ikke kvantitativt målelig) værdi i det danske samfund. Gode, demokratiske borgere bidrager til samfundsøkonomien, og fraværet af uro og konflikt minimerer samfundets transaktionsomkostninger. Den sociale kapital, der opbygges i 'Foreningsdanmark', gør, at vi som samfund og borgere kan bruge vores ressourcer på kerneopgaver (uddannelse, produktion, service osv.) på baggrund af tillid og samarbejde frem for at måtte bruge mange ressourcer på kontrol og dokumentation.

For Vincent Gabrielsen er forskningen uløseligt knyttet til undervisningen på historiestudiet. Forskningens erkendelser, fx om de private organisationers betydning som samfundets lim, formidles gennem forskernes undervisning til kandidaterne, der efter studiet bringer denne viden ud i samfundet som gymnasielærere, konsulenter og embedsmænd, men også som samfundsborgere. Kandidaterne har evnen til at tænke nyt, samle og organisere mennesker om aktiviteter, mobilisere frivillig arbejdskraft og skabe demokratisk dialog om emner, der optager mange borgere, alt sammen til fordel for hele samfundet.

Private virksomheder, der påtager sig et socialt ansvar, inddrages i Vincent Gabrielsens undervisning. Pumpekonzernen Grundfos tilbyder i forskellige dele af verden fleksible jobs til medarbejdere med fysiske og psykiske udfordringer, og A.P. Møller Fonden donerer store midler til Folkeskolen. Vincent Gabrielsen inviterer Grundfos' HR-chef og A.P. Møller Fondens direktør ind på universitetet for at diskutere med de historiestuderende, hvorfor virksomhederne arbejder med corporate social responsibility og kapitalistisk filantropi. De studerende møder her vigtige rollemønstre fra private organisationer og rustes til at virke for styrkelse af social sammenhængskraft og tillid i det moderne samfund. Desuden lærer virksomhederne studiemiljøet og den humanistiske forskning at kende.

Endelig formidler Vincent Gabrielsen sin viden gennem foredrag, konferencer og indlæg i diverse medier.

HUMANIORAS
IMPACT

